

KARIŠKIŲ ŽODIS

Leidžiamas Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyriaus

Kaina: 3 mėn. 10 auks., 6 mėn. 20 auks.,
12 mėn. 85 auks. Atskiri numeriai 80 skat.

Eina vieną sykį į savaitę.

Adresas: Krašto Apsaugos Ministerijos
Literatūros skyrius (Gedimino g-vė Nr. 19).

Nr. 38 (70)

Kaunas, 1920 m. rugsėjis mėn. 17 diena

II metai

Rugsėjo m. 9 dieną Rusų Valdžia patvirtino taikos sutartį su Lietuva.

Karinė apžvalga.

Lenkų - rusų fronte. Paskutiniu laiku rusai sukoncentravo daug pajėgų ties Gardinu ir pradėjo žygiuoti pirmyn. Šiaurės baryje jie užėmė šiuos punktus: Lipską, Kuznicą ir Holynką; toje srityje tebeina kautynės.

Brastos rajone lenkams pasisekė atstumti rusus lig Kobrino. Žinios apie paėmimą Brastos nepasitvirtino.

Lenkų Rusų pertrauktos taikos derybos vėl žada įvykti Rygoje. Jos pradėti nutarta rugsėjo 15 d. Iš rusų pusės dalyvaus komisarai užsienių reikalams Čičerinas.

Mūsų santykiai su latviais ir su rusais — be atmainų.

Mūsų santykiai su lenkais. Pradėjus lenkams pulti, mūsų kariuomenė buvo priversta pasitraukti ir apleisti Seinus. Įvyko kautynės. Seinai kelis kartus ėjo iš rankų į rankas. Galop rugsėjo 14 d. apie 11 val. ryto Seinai vėl tapo mūsų. Tuo pat laiku su lenkais prasidėjo derybos. Mūsų Užs. Ministerija pasikeitė su lenkais notomis. Susitarta dėl karo paliaubų pradėti derėtis Kalvarijoje. Iš mūsų pusės į Kalvariją išvažiavo gen. Katche, kap. Zubrys, major. Jakaitis ir civilės valdžios atstovai. Rugsėjo 14 d. atvažiavo lenkų parlamentariai. Susitarę su mūsų ginklu sustabdymo klausimu, jie grįžo, žadėdami rugsėjo 15 d. toliau tęsti derybas. Tuo tarpu apie tolimesnę derybų eigą žinių nėra.

Latvių klajonės.

Atvykimas Rygon kelių dešimčių latvių, išsiųstų iš Lietuvos kaip apsigyvenusių tik po rugpiučio 1 d. 1915 m., ir jų nusiskundimai „žiaurių“ lietuvių įstaigų pasielgimu, išsivežti turto, buvo priežastis įteikimo latviais rugsėjo 7 d. š. m. aštrios notos mūsų Valdžiai, (žiūrėk žiniose notą), kur reikalaujama sustabdyti išsiuntimą latvių iš Lietuvos. Matomai neišaiškine tik-

ros išsiuntimo dalyko padėties ir manydami, kad eina visų latvių siuntimas iš Lietuvos, latviai ultimatyviai reikalavo atsakymo į notą per 24 valandas, grasindami išvyti iš Latvijos visus Lietuvos piliečius.

Nesulaukdami atsakymo iš mūsų Užsienių ministerijos, kuri, kaip pasirodė, vėlavai tegavo notą, latviai nieko nelaukiant išleido su ministerijų Prezidento ir Vidaus Reikalų ministerio parašais, kategorišką įsakymą iki 24 val. rugsėjo 12 d. išsikraustyti iš Rygos ir Liepojaus visiems, be išimties Lietuvos piliečiams, grasindami nepaklausius priverstinai išvyti.

Šiuomi įsakymu pakeltas didelis triukšmas. Pirmiausia įsakymas tilpo „Latvijas Kareivų“ laikraštyje, kuris nuolat atsižymi savo priešingu Lietuvai nusistatymu, sykiu su tilpusiais anksčiau antilietuviškais straipsniais, sustiprindamas ir taip jau nemažą antagonizmą prieš Lietuvius. Šiaip jau spaudoje, kaip paprastai, tuoj ima išrodinėti vokiečių intakos rolę tame incidente, pabrėžiamas kontrastas tarp konferencijoje išreikštų minčių ir tariamų darbų nesigailint, žinoma, rusčių žodžių.

Rygos ir Liepojaus lietuviuose, kurių čia keliolika tūkstančių yra, įsakymas iššaukė didžiausią subruzdimą ir nerymą. Atstovybė Rygoje buvo pilna susirūpinusių savo likimu žmonių, bet Liepojuje iškilo net aštresnis konfliktas, nes vietinės įstaigos griežtai ėmėsi pildyti įsakymą ir grasino net Lietuvos konsulatą išvyti. Pasklydo įvairiausių gandų apie kariuomenės sutraukimą ties Lietuvos siena.

Umas ir neapmąstytas tas Latvių Valdžios įsakymas ir padarytas juomi triukšmas stato latvius keblion padėtin, imant galvon jo griežtą toną iš vienos pusės ir nebuvimą protestui priežasties iš antros, juk Lietuvoje nėra kalbos apie visų latvių išsiuntimą, bet atsakoma tiktai į panašų latvių žygį prieš lietuvius. Tačiau dalyką aiškiai išdėstė įteiktoji mūsų Valdžios nota (žiūr. žiniose) latviams.

Nežiūrint į pasitraukimą abipusiai susitartos demarkacijos linijos Ilukštos krašte, vis neliaujasi pas latvius nepasitenkinimo balsai, reikalauja lietuvių išsi-nešdinimo iš to Kuršo, kur lietuvių gyvenama.

Latvių spaudos tonas, bendrai imant, kaip latvių lietuvių, taip lietuvių - lenkų santykius svarstydamas, pilnas paniekos ir pasmerkimo Lietuvai, ypač sąryšų

Je su paskutinių dienų nuotikiais žiūrime kaip į vokiečių intrigų lizdą. Tas mūsų „vokiškumas“ giliai įsišaknėjęs pas latvius ir jo niekaip niekaip negali pamiršti, nuolat nevietoje kartodami.

Kapitonas Murnikas.

Grūzija, Armenija, Azerbeidžanas ir jų armijos.

Didžioji Rusijos revoliucija išvadavus veik visą mažąsias, ir pavergtąsias tautas, išvadavo ir kada tai (124 metai atgal) buvusias laisvas Kaukazo tautas. Jų likimas ir siekiai buvo ir yra artimi mūsų tautai.

Dauguma Lietuvos piliečių matė, kokiais keliais ir į kokią formą išsiliejo taip idealizuota Rusų revoliucija. Kuomet rūsų tautos vadai nebesugebėjo toliau tvarkingai revoliuciją virsti, tuomet pradėjo irti ir visas valstybės aparatas. Iširutė pasiekė ir kariuomenę frontuose. O kariuomenės iškrikimus reiškia jau paskutinį netvarkos laipsnį valstybėje. 1917 m., iširus Kaukazo frontui, pradėjus rusų kareiviams netvarkiai bėgti, mažosioms Užkaukazio tautoms kilo klausimas, kaip organizuoti kraštą ir jam apsaugą nuo gresiančios fronto anarchijos, kaip apsaugoti krašto gyventojus ir jų turtą. Tuomet ir kilo skubus savų armijų organizavimo klausimas. Tame tik ir buvo matoma vienintelė išeitis iš susidėjusių apystovų. Vietos gyventojai (gruzinai, armėnai ir totoriai) griebsi organizuoti tautinius pulkus.

Kaip čia, Lietuvoje, taip ir Užkaukazyje visas jaunimas buvo rusų caro valdžios mobilizuotas. Jaunų ir sveikų vyrų veik visai nebebuvo, neskaitant mažos moksleivių dalies. Gi buvusieji kareiviai per 3½ karo metų buvo labai nuvargę ir nebenorėjo iš kariuomenės stoti kariuomenėn. Tiesa, jie nematė dar gresiančio pavojaus.

Pirmiausia buvo paskelbta laisvu noru stoti į tautinius pulkus. Žinoma, iš pradžių stojančių buvo mažai. Rėmė juos daugiausia vietiniai gyventojai, kuriems rūpėjo krašto likimas, išsigelbėjimas nuo galutinės anarchijos. Reikia pastebėti, kad Užkaukazio tautų visuomenė pulkų organizavimui labai daug padėjo. Ten buvo įtemptos visos visuomenės pajėgos remti pradėtąjį prakilnų darbą. Aš manau neapsiriksiu pasakęs, jog jiems buvo kur kas lengviau pradėti organizuotis, negu Lietuvai.

Užkaukazis nebuvo karo sunaikintas; ten nei karto nebuvo jokios svetimos kariuomenės. Nors gyventojai per tuos 3½ karo metų ir jautė jos sunkumą, tačiau visas krašto gyvenimas nebuvo iš vietos pajudintas. Užkaukazis, kaip vieta arti Kaukazo fronto, turėjo labai daug karo medegos. Buvo šovinių fabrikinės, ginklų arsenalai ir įvairūs karinės medžiagos sandėliai.

Bėgantiems iš fronto kareiviams visai nerūpėjo to turto ir krašto likimas. Jie apimti psichozo dvasios tik bėgo.

Kariuomenės iškrikimas fronte atsiliepė ir miestuose. Kada ta netvarka pasiekė visų krašto kampų, tada gyventojai dar sparčiau ėmė rūpintis apie tautines armijas. 1917 metais lapkričio mėn. 12 d. susipratusieji Gruzijos piliečiai Tiflise apsupo arsenalą, apie kurį vaikščiojo palaidi rusų kareiviai ir pardavinėjo ginklus. Piliečiai išvaikė kareivius ir visą arsenalą paėmė į savo rankas. Ginklų šaltinis atsirado jų rankose. Gavus ginklus netaip jau sunku buvo toliau tęsti pradėtąjį darbą. Ta susipratusių žmonių grupė, paėmusi į savo rankas arsenalą ir kitas svar-

bias valstybės įstaigas, pasivadino „Tautos Gvardija“. Ta Tautos Gvardija pirma padėjo tvirtą pagrindą kariuomenės organizuotei. Prasidėjus tam darbui smarkiai plėstis, buvo išleista daug atsišaukimų visuomenėi stoti į tautos gvardiją. Priliminėjo žinoma, tik ištikimus ir dorus žmones, susirūpinusius krašto likimu. Pastoti buvo galima net seneliams, turinčioms 50 metų amžiaus. Tie gvardininkai pradėjo didesniuose miestuose eiti ir milicijos pareigas. Tokiu būdu visoje Gruzijoje susidarė daug tos tautinės Gvardijos kuopų, kurios vietoje palaikė tvarką ir saugojo ramių žmonių gyvenimą. O palaidi rusų kareiviai, kur tik stovėjo, mieste ar miestelyje, šaudydavo be paliovos, ir tokiu būdu visos ramios vietos buvo panašios frontui.

Iš pat pirmų dienų, kaip Tautinės Gvardijos, taip ir armijos opalsis buvo — Gruzijos nepriklausomybė. Žinoma, kaip visur, taip ir gruzinų tautoje, buvo pakankamai pasidavėlių išgamų, kurie pradėjo eiti prieš pradėtąją tvarką. Padarius T. Rusų ir Vokiečių kaiserio valdžioms Lietuvos Brastoj taikos sutartį, Užkaukazio tautos buvo skaudžiai nuskriaustos. Užkaukazis paskelbė savo krašto valdžią Užkaukazio Komisarata, susidedanti iš gruzinų, armėnų ir totorių, kurie pasisakė pertraukti visus ryšius su Rusija ir „Brest-Litovsko“ taikos sutarties nepripažįstą. Tada provokatoriai pradėjo kurstyti bėgančius iš fronto kareivius, kad jie nevažiuotų „pro šalį“ (pro gruzinų būstinę Tiflisą), bet eitų nuverstį „kontrevoliucinę“ Užkaukazio Komisarato valdžią. Bet pradėjus tuos šnipus gaudyti, greitai pasisekė kraštas nuo jų apvalyti. Tokiu būdu šnipų darbas nuėjo niekais, nes ir patys kareiviai fronto nuvarginti, nebenorėjo eiti verstį tos „kontrevoliucinės“ valdžios, bet spruko greičiau namo.

Išbėgus rusų kareiviams iš Kaukazo, paskui jų pradėjo eiti turkų kariuomenė. Atėjus iki buvusios su Rusija sienos ji nesustojo žygiuoti pirmyn į Užkaukazio žemę.

(B. d.)

Lietuvos - Latvijos siena.

Spausdiname latvių prof. J. Endzelino rašinį „Del mūsų sienos su Lietuva“, kurį paėmėm iš š. m. „Latvijas Wehsnesis“ 38 N-rio. Del šio rašinio mes turim pasakyt: 1) neaišku apie kurias Kauno red. dalis prof. Endzelins čia kalba, 2) ginčijama linija Subatas — Ilukšt — Nisguljanų mūsų kariuomenė šiuo tarpu apleido. Red.

Mūsų žymusis kalbininkas, prof. Endzelins, Latvių-Lietuvos sienos klausimu mums rašo:

Dar Charkove būdamas buvau įsitikinęs, kad nutiesime sienos tarp Latvių ir Lietuvos jokių painių kliūčių nebus. Rodosi aiškus dalykas, kad politinės sienos pagrindu turime imti etnografinę sieną, kuri šiame atveju palyginamai lengvai nustatoma, daug lengviau, negu pav. etnografinė serbų ir bulgarų siena, nes Serbų ir Bulgarų pasienio srityse kalbama pareinančiomis tarmėmis, kurias serbų kalbininkai laiko serbų kalba, o bulgarų kalbininkai lygiomis teisėmis — bulgarų kalba. Čia priešingai: tarp lietuvių ir latvių kalbų dabar nėra neišskiriamų tarmių ir delto negali būti nei mažiausios abejonės kas priklauso lietuvių ar latvių tautybėms. Mažai tur būt yra ir sienos sričių su mišria gyventojų sudėtimi, būtent sričių, kur lietuviai jau senai gyventų mišinyje su latviais; į neseniai čia apsigyvenusius negalima kreipti dėmesio. Dalyką palengvina ir tas, kad etnografinė siena dau-

giausia alatinka administratyviai sienai tarp buvusių Kuršo ir Kauno rėdybų. Be to turėjau vilties, kad lietuviai ir latviai besitardami nepamirš savo artimos giminytės.

Dabar gi matau, kad apsiyviau, nes mūsų sienų klausimas dar neišrištas, bet, tikriau sakant, daugiau susipainiojęs. Ir man rodos, kad tame kaltos abidvi tautos. Lietuviai užėmė Aukšt. Kuršę grynai latviškas sritis ir prašo, kad jiems būtų leista tiesti sieną iš dalies palei Dauguvą, nors lietuvių etnografinė siena klek aš žinau, niekur nesiekia Dauguvos; be to nesu-prantu, kam jiems reikalinga ta Dauguvos siena? Be Latvių leidimo jie vis tiek negalės naudotis Dauguva nei laivininkystel, nei miškui plaukinti.

Iš antros pusės dabar nekurie mūsų laikraščiai rašo, kad „latvių visuomenėje“ (kas, laimė, netiesa) ir „parlamento sluogsnuose“ (koks garsus išsireiškimas!) laikosi mintis, kad Palangos klausimas neturi būt atiduotas trečiųjų teismui, ir kad Palanga būtina reikalinga kaip „vienintėlis kietžemių susisieki-mo punktas su Rytine Prusija ir Vakarų Europa“. Bet Palangos kraštas nuo seno yra grynai lietuviškas ir tikrai prieš 100 metų administratyviai atidalintas nuo Lietuvos ir priskirtas Kuršui. Be to, kol Klaipėdos kraštas nėra prijungtas prie Lietuvos, Palanga labai reikalinga pa-čiai Lietuvai, kaip vienintėlis priėjimas prie jūrų. Sako, Palanga mus kietžemiu jungianti su Rytine Prusija ir Vakarų Europa. Tikrenybėje gi Palanga dabar mus sujungia tikrai su Klaipėdos kraštu, kurs, kaip žinoma, Versalio taikos sutartimi atskirtas nuo Prusijos ir lai-kinai randasi francūzų komisaro valdžioj. Tokiu bū-du jums, Palangos norėtojams, reikia aneksuoti ir Klaipėdos kraštą, jei geidziate tiesioginai susisiekti su Rytine Prusija, turite aneksuoti net visą Prusiją, jei geidziate susisiekti su Vakarų Europa! Jei galimas susisiekimas su Vokietija per Klaipėdos sritį, juk taip pat galimas jis su Klaipėdos kraštu ir per Lietuvai atiduotą Palangą. O svarbiau už tiesioginį susisiekimą su Klaipėda (kuri neteisingai vadinama „Memeliu“) per Palangą, man rodos, būtų užmegsti gerų santykių su artima Lietuva. Kaip mes latviai negalime užmiršti estų atimto Valko, taip lietuviai niekuomet neužmirštų nuo jų atimtos Palangos. Be to, jei mes, neatsižvel-giant į etnografinį principą, prisisavintumėm lietuvišką Palangą tikrai tam, kad ji įtilpo į Kuržemio sienas, ir kad Latviai turėtų tiesioginio susisieki-mo su Klaipėda, ką gi mes atsakytumėm tai daugybei rusų imperialis-tams, kurie irgi, neatsižvelgdami į etnografinį principą, reikalauja Rusām Baltijos krašto, kaip patogaus pri-ėjimo prie jūrų, ir delto, kad Baltija du šimtu metų priklausė Rusams.

Taigi manau, kad mums priderėtų atiduoti Lietu-vai grynai lietuviškas Kuršo dalis ir reikalauti iš Lie-tuvos grynai latviškų buvusios Kauno rėdybos dalių; —priešingai, senoji siena tarp Kuršo ir buvusios Kau-no rėdybos galėtų likti Latvių ir Lietuvos siena. Ne-bus mums ir Mažeikiai (ne Možeikiai!) reikalingi, kuomet turėsime gelžkelį tarp Auco ir Saldus.

Būkime padorūs.

Mūsų kariuomenė užima naujas vietas Lietuvos Rytuose. Kareivius mūsų gyventojai sutinka maloniai. Džiaugiamės, kad Lietuvos kareivis doriai elgiasi, žmo-nių neskriaudžia, bet gelbsti. Delto, apskritai imant, jis gerą vardą įgija pas visus.

Bet vis tik kartais girdisi nemalonių dalykų apie mūsų kareivius. Pasakoja žmonės, kad už pinigus ka-reiviai vienam leidę nešti Vilniun valgomuosius dalk-tus, kada ten bolševikai buvo, šiaip jau neleidžia. Ki-tur ką tai sauvalingai paėmę arba nemandagiai elgesį

su gyventojais. Gera, kad tokių atsitikimų labai ma-ža tesigirdi apie mūsų kareivius. Daug gerų, bet vis-gi blogi dalykai yra kenksmingi mūsų kareiviams, tvir-kina jų dvasią, ardo žmonių palankumą.

Labai svarbus dalykas mūsų kareiviams, ypač ga-Vilniuje, santykiai su gyventojais. Buvo čia visokių kariuomenių per paskutiniuosius metus. Jeigu prieš karą žmonių dora nesirūpinama buvo tinkamai, tai mažiau dar karo metu. Pagalios, perėjūnams tie da-lykai gal nelabai rūpėjo. Platinosi delto čia nedora, vogimai, namų, miškų, turto naikinimas, papirkimai, paleistuvystė. Vilniuje ir sodžiuose radosi tokių mo-terų, mergaičių, kurios rūpinosi susipažinti su karei-iviais, įsimeilinti jiems. Tokios iškrikę doroje moteriš-kės, mergaitės sekė vokiečių, rusų, lenkų kareivius. Dabar jų apleistos, beabejo, rūpinsis prisitarti j il-š-tuvį kareivį ir tarpe mūsų kareivių platinti nedorą ir pavojingą kūno ligas. Lietuvos kareivis teparodo to-kiems asmenims ir panašioms tvirkintojams savo aštru-mą; be jų kareivis ras gerą jaunimo draugiją, dorų mergai-čių. Be tokio pelno, savo sąžiningu gyvenimu igys turtą ir išlaikys sveiką sielą.

1914 metais ir vėliau francūzų laikraščiai gyrė anglų kareivius, kurie tarnavo Francijoje. Pasak fran-cūzų laikraščių, buvę tai ramūs, dori kareiviai; su gy-ventojais elgėsi gražiai ir teisingai, savo išsilavinimu buvę inteligentai ir visame žvarūs. Šiaurės Francijos gyventojai negalėję jais atsидziaugti.

Gerai, kad ir apie mūsų kareivius panašiai atsi-liepia gyventojai, džiaugiasi jais.

Jeigu mūsų kareivių, valdininkų, piliečių dvasia bus dora tai, sugebėsime įvesti krašte tvarką ir ją pa-laikyti.

N. P.

Spauda ir kariuomenės gyvenimas.

Kaip tenka patirti, „Kar. Žodžio“ Redakcija yra pasiryžusi įvesti savo laikrašty naują skyrelį, būtent „Kariuomenės dalių chroniką“. Vienas kitas gal ir nesu-pras to reikalo. Apie kokią kariuomenės dalių chro-niką galima kalbėti, kuomet tų dalių gyvenimas eina viena, iš anksto nurodyta vaga? Tiesa, įstatymai vi-sur tie patys, sąlygos gyvenimo vienodos. Bet nereikla pamiršti, kad žmogus moka kiekvieną gyvenimo taisyklę savaip apversti, kiekvieną gyvenimo apystovą sau pritaikyti. Iš čia ir pasidaro matomų skirtingumų. Tie skirtingumai, geri ir blogi, sudaro gyvenimo var-žytines ir parodo, kas kaip moka gyventi, tvarkyti, val-dyti, kelia aikštėn sektinus ir peiktinus pavyzdžius. Taigi tą gyvą mokyklą ir norima įkurti „Kariuomenės dalių chronikoj“. Kas joje rašytina?

1. Kas nekelia aikštėn karo paslapčių.
2. Kas nežemina, neniekina viršininko autorita-tės (vardo).
3. Kas gera, kitiems sektina.
4. Kas bloga ir kaip tą blogą pašalinti.
5. Kas įzymaus atsitiko.
6. Kas teisybė, ne melas...

Taip, keliais žodžiais pasakius, turėtų atrodyti kal-bamos chronikos turinys. Bet, reikia pasisakyti, šl mintis galės įsikūnyt tik tada, jei ją palaikys patys skaitytojai: kareiviai ir vadai. Todel kas galit rašykit korespondencijų, pranešimų.

M. J. L. — is.

?

Kareivi broleli,
Ar pažįsti Tu
Raštų šį pluokštelį,
Ir kuo jis vardu?
Šviesą jisai skleidžia
Kareivių šeimoj,
Ir plėstis neleidžia
Ušnims mūs dirvoj.

Žinoti Tau reikia
Organą karinį:
Del Tavęs jis veikia
Ir žinias Tau teikia.
Sakyk, kuo vadini? *)

Kvts.

Kaip ėjome į Vilnių.

Pasklido žinutė: prisirengti ir laukti įsakymo žygiuoti. Bet kur?

Visai kareiviai spėjo. Vieni sakė Žemaitijon, kiti į Šiaulius, tretį — į Kauną, ketvirtį — į Dauguvos šalį, nes laikraščiuose pasirodė žinutė, kad nuo Dvinsko lenkams pasitraukus mūsų kariuomenė susisieks su rusais, o kiti — girdi žygiuosime į Vilnių.

Spėjo, kaip kam patiko. Tik ir girdėjai per dieną įvairias kalbas.

— Na Juozai, ar negirdėjai kur žygiuosime? —

— Tur būt į Žemaitiją! — atsakydavo Juozas.

— O kas tau sakė, kad į Žemaitiją? — ir Juozas neturi ko atsakyti, o tarp draugų pakyla juokas, kad girdi, Juozą į Telšius traukia Mągdutė, todėl jis ir spėja.

Vakare žinia paaiškėjo. Rytojaus dieną vykstam į Kaišėdorus. Dabar jau buvo visiems aišku ir suprantama, kad į Vilnių trauksim. Ir vėl prasidėjo kalbos, kaip jeisim į Vilnių, kaip ten žygiuosime ir visų kareivių ūpas pakilo.

Visiškai sutemus pradėjo birbti telefonas, — įsakymas krauti visus raštinės daiktus, nes rytą anksti su pirmuoju traukiniu reiks važiuoti. Gerai!

Raštinė darbas ėjo vėžio vaga. Paskui ėmė visi susitarė rytą, vos tik švintant, sukilti, visą akymirksnyje sukrauti, ir sutvarkyti, o dabar geriau esą išsimiegoti. Visi išsiskirstė. Kova su miegu ir man sunkiai ėjosi, bet rūpestis nepamigt, prižadino vos švintant.

Apsižiūrėjau šautuvą ir nuėjau raštinėn, kur tuojau susirinko ir kiti. Prasidėjo kraustymas. Laksto, bėgioja, prašo, liepia, krauna, ieško vienas kito lyg regis be traukinio, tuojau nubėgs į Vilnių. Gurguolėms atvažiavus, daiktus sutalpinome ir leidomės į kelią.

Kareiviai rikiuotėje dainuodami žygiuoja, kelyje keliiasi dulkių stulpai. — Sudiev Vilkaviškil!

Stotyje sulipome į vagoną, susinešėm daiktus, stalus ir kedės susistatėme. Apsižiūrėję aplink, pripažinome, kad važiuojame lyg kokia taikos delegacija į Maskvą, tik per daug baldų, o kaip pulko zakristijonas įsiprašė su dviračiu, tai visiškai ankštoka pasidarė.

Stotyje jaunuoliai atsisveikina: skaitveidė, nuleidus žemyn savo žydrąsias akelės, kalba kareiviui, prašo nepamiršti. Kareivis tvirtai, kareiviškai sako „nežmiršiu“, garvežiui sušvilpus, suspaudė vienas kitam ranką, bet ar ant visados — nežinia!

Traukinys skubėjo, lėkė. Vaizdai dingo, ir nauji rodėsi.

Žiūri iš vagono — žemė su visoms trobelėms, sodais, krumais ir miškėliais, sukasi verpetu, susisuka, dingsta, o čia vėl sukasi naujas ir vėl naujas ratas.

Po piet privažiavome Kauną. Puikios Kauno apylinkės, o ypač Suvalkijos pusėje. Staigios pakrantės, upeliai, krūmai, — ir vaizdiniesi sau nematytą, negirdėtą šalį. Mažos šiaudiniai stogais bakūžės iškilusios savo skiautures iš krūmų, lyg bailiai stebisi, kur taip daug tų kareivių važiuoja.

Traukinys įlindo į tunelį, prunkščia tamsoj, skuba ištraukti. Dūmai, nebeišlėkdami į laisvę prašėsi pro duris ir langus į vagoną pas kareivius priimti, kol išvažiuos į aikštę ir vėl galės dangaus erdvėj plaukioti nevaržomi. O čia ir jiems baisu pasilikti tamsiajame tunelyj, klaidžioti jo šaltomis akmeninėmis sienomis ir paskui žūti, šviesos nebepamačius.

Pavakarį privažiavome Kaišėdorio stotį. Kareiviai pasipylė stotyje: visur tik ir kalbasi būreliais apie Vilnių, mūsų ir rusų žygiavimą, lenkų traukimasi. Kareiviai žingeidavosi, ar toli lenkai, ar nuo šio baro jie traukiasi. Gyventojai tikrai nežinojo: vieni sakė, kad vietoj stovi, kiti — kad šianakt nužygiavę atgal ir jau esą netoli Landvaravo.

Šiame bare viskas laikėsi vietoj. Lenkai turėjo gan žymių pajėgų su stipria artilerija, budėdami ir kas valandą laukdami lietuvių antpuolio.

Kaikurie kareiviai šitose vietose jau buvo nebe pirmą kartą. Žinojo jie kokiose vietose palikę lenkus ir kiekvienas įdomavo, kur jie dabar stovi.

Kareivių išsisklaidė po visą miestą, visus namus užėmė — ir tai ankšta. Ką veikti, reikia eiti nakvynės ieškoti, keletas susitarė eiti į laukus šieno paieškoti: kvailu puikiame vasaros ore rupintis apie pastogę. Arti šieno niekur nesimatės. Tik toli ten, krūmuose, tarp balų kriuksojo keletas didelių kugių.

— Bet kad šlapia bus! — vaiposi vienas.

— Na ir kareivis! — šaiposi kitas. — Kareiviui visur turi būt gera, jis savo pasiryžima turi išpildyti. Kareivis visame kame turi savę pergalėti ir būti patvariu. — Sutemus, pasiėmę milines, jau ėjome kalbėdamiesi nakvynės.

Žvaigždutės aukštai mirgčioja, juokiasi, šypsosi lyg mylimosios skaitveidės mergelės akys.

Nebloga nakvynė buvo. Tik rytą, dar saldžiai mums tebemiegant, žydė atsivarė į ganyklą ožkų būrį. Ožkos, kaip smalsūs gyvuliai, pastebėjusi gulinčius žmones, pradėjo įdomautis ar jie gyvi, ir kodėl čia guli: kiekvieną pradėjo uostinėti, su barzdomis veidus glostyti. Pajutę tokius bučkius nubudome ir nuėjome į stotį.

Laukiame vieną dieną, laukiame antrą, trečią. Nerymaujame, greičiau tolyn važiuoti. O kalbos apie rusų žygiavimą į Vilnių kas sykis vis labiau plinta. Kareiviai pradėjo viens kito klausinėti, kodėl neiname pirmyn, nors ir kaujantis, nes kitaip rusai paims Vilnių, — ir liksime bežiopsą, lyg varnos į surį žiūrėdamos. Nerymavo, pyko ir niršo, bet ir patys nežinojo ant kō ir kieno tai kaltė. O vada! rūpinosi, kaip geriau pasirodyti su savo kareiviais Vilniuje, kaip sukelti didesnį vilniečių džiaugsmą. Laukta žinios netik valandomis, bet ir minutėmis.

Kartais nusibodėjęs pulko orkestras išeidavo į stotį paskardenti. Piliečiai, išgirde orkestro aidus, susimąstydavo, paskėsdavo minčių jūroj ir prisimindavo senovę.

Liepos 14 d., vidurdieny, staiga pasklido žinia, tuojaus susiruošti ir traukiniu dūmti link Vilniaus.

Pasidarė labai linksma. Šį vakarą, maniau, būsi me Vilniuje, toj pačioj vietoj, kur pirmas savo dienas praleidau Lietuvos kariuomenėje, kol reikėjo su paskutiniu lietuvių mažu būreliu pereitų metų sausio 5 d. atsitraukti. Prisiminė pirmosios dienos, kuomet gru-

*) Skaityk pirmąsias raides nuo viršaus žemyn.

TAUTOSAKA.

21.

džio 11 d. 1918 metais vykau plentu, šalčiui ausis kvirbinant, nuo Kurtavėnų miestelio griuvėsių, ant Šiaulių, paspėti į traukinį, nes jau paskutinis ėjo į Vilniaus pusę. Vokiečiai plūdo Vokietijon. Plentas iki pat Šiaulių gurguolių pilnas — traukia nach Fatterland. Žiūrėjau aš į juos ir tikėjau, kad greitai jų nusikratysme. Bet netaip paskui išėjo.

Stojo prieš akis Vilniaus vaizdai, jie mane traukė. Prisimenu tą pirmų kareivių ir vadų kuopelę. Kaip ji tuokart keistai atrodė! O dabar, pusantro metų iš tos menkutės pirmųjų Vilniaus savanorių kuopelės išaugo puiki reguliari kariuomenė. Ir štai įeisime savo senąją būstinę jau nebe taip kaip kad išėjome.

Pasinėres minčių gelmėje nepasijutau, kaip traukinys atsidūre Žaslių laukuose. Dešinėj slinko tas kruvinasis laukas, kuriuo dar kulkosvydininku būdamas slinkau drauge su kitais draugais praėitų metų balandžio 4 dieną rusų pultį. Pasirodė tas pats miškelis, į kurį vakare atėję pralaukėme iki pradės temti, o paskui, išsitiesę ilgą grandinę, pradėjome slinkti pirmyn ant Žaslių. Rusai, pastebėję mus, pradėjo šaudyti, bet neišlaikė, pabėgo. Antai aiškiai matytis toji bala, kurioje prisėjo per šaltą pavasario vandenį aukščiau kelių bristi ir, pradėjus rusams šaudyti, sugulti. Štai tas pats kalnelis su senu, pusiau nudžiūvusiu medžiu, kur užsikasėme su kulkosvydžiu. Krūmai, pro kuriuos slinkome, priešo kulipkoms genėjant jų šakas. Tas laukas, kuriame stiprinomės apsikasdami nakties šalty, žvaigždėms spindint, nerimome šaltyje, prašėmės vadų eiti pirmyn. Atsiminiau tuomet tame pačiame lauke, kuris dabar ypač mano žvilgsnį traukia, naktį kasiasi šlapioje žemėje ir, nukasęs sprindžio gilio sluogsnį, radau kietą, sušalusią, be kalto neįkasamą žemę. Dirbome netingėdami! Baltų rakėtų šviesoje nakties tyloj vaizdavosi dviejų priešingų pusių šešėliai, kurie drebėjo iš šalčio, patylomis šnibždėdami ir žiūrėdami išplėstomis akimis į vienas kito pusę. O žvaigždutės, spindėdamos aukštai danguje, lyg stebėjosi ir klausė: ko čia slankioja žmonės, ko tyko, kas verčia čia juos būti vidury laukų nakties laike...

Kol pravažiavau tą lig mirties nepamirštama vietą, negirdėjau, kas dėjos vagone. Tik mano akys buvo įsmeigtos vien į šį lauką.

Besimaudant minčių jūroje nepasijutau, kaip mūsų traukinys privažiavo Vievį, iš kurio tik šiandien pasitraukė lenkai. Vieni pasakojo, kuomet lenkai susėdė į paskutinį traukinį traukėsi, jų užpakalyje netoli slinkęs lietuvių traukinys ir tik trūko kelių minučių, kaip būtų lenkus pavijęs.

Stotyje lenkiški parašai ant balto raudonomis raldėmis, ir net menkiausioje lentutėje prisilaikoma tų tautinių spalvų. Lange jau stovėjo išstatytas Vyčio paveikslas. Stotyje vakarieniavo pabėgėliai lietuviai nuo Švenčionių ir kitų vietų. Stebėjosi lietuvių kareiviais ir kalbėjosi su jais. Kareiviai gyrė savąj kraštą, kaippo sotų kraštą, ir liepė jiems važiuoti gilyn.

Neprivažius musiesiems Landvaravo, palei Lazdėnus lenkai, pastoję kelią paleido ugnį į mūsų traukinius. Musieji, pasipylę grandinėn, pradėjo gintis. Lenkai visaip stengėsi mūsųosius apsupti ir kovėsi atkakliai. O mūsų trys šarvuočiai nuo platformų kaitino jiems kailius. Be to vienas mūsų būrelis susikovė su lenkais į durtuvus. Kuomet, kautinėms pasibaigus, laidojo žuvusius ir rankiojo nuo lauko lavonus, po tiltu rasta negyvi lenkas ir lietuvis. Lenkas gulėjo aukštelninkas, o ant jo — lietuvis. Matyt kovėsi jie be ginklo. Tik niekas negalėjo pasakyti, kaip jie ten susitiko ir kaip kartu žuvo.

Kurtavėnų Savanoris.

(B. d.)

Į karą eidami jaunieji kareiviai vargelio prispausti dainuoja:
„Kraštel Vokietijos, miesteli nakvynės, gaudžioms ašaroms apsilies!“
Jaunieji kareiviai sužeisti vaitoja parpuolę ant žemės kraujuose, jie miršta iš skausmo už rusų karalių, numirus ner vietos kapuose.
Sudiev jums tėveliai, kurie mus auginot, daug vargo nelaimių turėjot, kad sūnų ant karės ašaroms apliejot, gal viltį nemažą turėjot.
Sudiev tau, Lietuva! gal jau nebegrįšiu į savo brangiausią tėvynę.
Gal tavo gražybių jau nebeišvysiu, gal kardas pervers man krūtinę.
Sudiev tau, mergele, kur mane mylėjai, man amžiną meilę žadėjai, kur man išlydėjai, žodelį kalbėjai, mane bernužėlį gailėjai.
Jau vokiečiai smarkus ant ruso užpuolė, sutraukęs kareivių daugybę, o ruskiai, išmėtę viską, bėga šuolia, į Rusijos savo gilybę.
Viską išmėčiojo, laukus išmindžiojo, sunaikino mūsų Lietuvą, o mus prūsų žemėj giliai pakavojo, sudiev! jau viskas mums pražuvo.
Tas prūsas besotis išplėšė mūs brolius ir siurbia jų kraują kasdieną, kankina ir žudo lietuvių brolelį ir dar nukankins jie ne vieną.
Tegul mes po žemių giliai sau ilsėsim Tėvynės daugiau nematysim, bet viltį širdyje visad mes turėsim kad Lietuvą laisvą mes padarysim.

Daina kilus iš Joniškėlio apskr.
Surašė Vitkauskas.

22.

Jau pas mumis nauji svečiai lankytis pradėjo, ir vokiečiai tvirtą valdžią ant mūsų uždėjo.
Katra viena dienužėlė naujas žinias neša, ir į kaimą atvažiuo dar visus užrašo.
Baudžia žmones ir gąsdina, kad anų klausytų, ir visokius paliepinimus anų išpildytų.
Savo knygas pasiėmė dar kitur važiuoja, ir ant šunų labai pyksta, kad juos labai loja.
Jų kalbos negal suprasti, tik per nosis knarkia; liep už šunis sumokėti šešiolika markių.
Nuvažius į miestelį neramu stovėti, ir priėjęs tuoj žandaras prašo sumokėti.
Jie stambių nenor mainyti, tiktai smulkių prašo, ir dar kreidos pasiėmė

i vežlankį rašo.
 Kokie anie gaspadoriai
 yr ant mūsų ūkių,
 tas žandaras perskeltšvarkis
 laksto kaip padūkęs.
 Nors kapa kiaušinių būty,
 ant karto išgertų,
 liepė šulnius užtaisyti,
 kad nepasinertų.
 Kad ir mažas kur sodelis,
 reik jiems išlandyti,
 sako, kad siauros ulyčios,
 liepė praplatyti.
 Liepė tvoras nudraskyti
 ir griovius iškasti,
 nuakėti, nubliukuoti
 ir žvyros užvešti.
 Ir per naktis keliauninkams
 neleidžia važiuoti,
 kur sutinka tuoj ant kelio
 ima štrapavoti.
 Daugiau mes matysim blogo,
 nekaip kokio gero,
 laukai mūsų stov nedirbti,
 kelius taisyt varo.
 Vokiečių smailūs pakaušiai,
 negal greitai joti,
 šalia gatvių medžių šakas
 liepė nukapoti.
 Kokias anie pipkes rūko —
 biau ru pažiūrēt,
 o pažarui atsitikus
 liep kekšius turėti.
 Nuliūdusios mūsų širdys
 yr katrą adyną,
 kad pradėjo jaunuomenę
 traukti į Berlyną.
 Visą tiesą aš čion sakau
 nēr nei kokios tyčios,
 prisieis mums šlavinėti
 Berlyno ulyčios.
 Sunku bus, kol atkentės
 šį baisiausį karą,
 Vokietiejoj tik tegausme
 duonos pusę svaro.
 Šimtais metų praėjusiais
 dar tokios nebuvo,
 prisieis mumis apleisti
 Tėvynę — Lietuvą!.

P a d a i n a v o:

Štortė iš Gruzdžių mi-
 stelio.

S u r a š ė:

Alfonsas Braziulis, Lauma-
 kū kajmas, Gruzdžių pa-
 23.

Mes sustosim į būrelį,
 uždainuosim mes dainele.
 Gaila, gaila Lietuvos
 Mūs tėvynės mylimos *).

Lietuva šalelė liūsta,
 ir mūsų broleliai žūsta.
 Lietuvos lygūs laukeliai,
 kur pažlūri, ten kapeliai.

Vieni armotas riktuoja,
 kiti sužeisti dejuoja.

Vieni gyvena švaruose,
 o kiti mirksta kraujuose.

Kur tiktai balti kryželiai,
 ten mūs brolių vis kapeliai.

Eina motina verkdama,
 savo sūnaus ieškodamu.

Neatranda to kapelio,
 brangaus kapo jos sūnelio.

Ir sūnelis dagirdėjo,
 šitą žodį prakalbėjo.

„Už Tėvynę galvą dėjau,
 už Lietuvą kraują liejau“.

Ir mergelė dagirdėjo,
 šitą žodį prakalbėjo:

„Ar čionai tavo kapeliai,
 ar čia amžini nameliai?“

Gaila, gaila Lietuvos
 mūs Tėvynės mylimos.

Autorius nežinomas.

P a d a i n a v o:

Kauno miesto komendan-
 tūroj Elytė Ugenskaitė.

S u r a š ė:

Pr. Daugininkaitis.

Kitų valstybių armijos.

Prancūzų pavandeniniai laivai. Prancūzų par-
 lamentui įteiktas įstatymų projektas, kuriuo Prancūzų
 Rūmų Jūrių Komisija, Jūrių ministeriui pasiūlius, nu-
 sprendusi pastatyti 1921 m. šešius pavandeninius laivus.

Lenkų armijoje, angli žiniomis, tarnauja dabar
 didelis moterų - kareivių skaičius ir dalyvauja kovose
 su rusais. Rusai praneša, kad lenkai pradėję valyt
 savo armiją nuo žydų. Kareiviai žydai tarnaujanti
 lenkų armijoje siunčiami į stovyklą Jablone.

Generolas Weygand'as prieš išvažiuosiant iš
 Varšuvos kalbėdamas su vieno Paryžiaus dienraščio
 atstovu šitaip išsitarė apie lenkų armiją: „Lenkų ar-
 mija turi geros armijos privalumų, bet jai stinga su-
 prantančių karo dalykus karininkų. Prancūzai yra pa-
 sirengę suteikt Lenkams reikalingos pagalbos armijai
 suformuot“.

Latviai demobilizuoja studentus. Latvių
 krašto apsaugos ministeris įsakė paleisti iš kariuome-
 nės visus studentus, kurie yra tarnavę nemažiau pusant-
 rū metų kariuomenėje, kad jie galėtų toliau tęsti mokslą.

Generolo Vrangello armija, kuri veikia prieš
 bolševikus pietų Rusijoje, turi apie 150 tūkstančių žmo-
 nių. Daugumoje savanorių, kurių trečdalis gerai pri-
 rengtas karo reikalams. Karo medžiagą Vrangelis
 gauna iš Prancūzų.

Vokiečių vyriausybė kreipiasi į Santarvę, pra-
 šydama leisti organizuoti ypatingą sargybos kariuome-
 nę Vokietijoje internuotiems rusams prižiūrėti, bet San-
 tarvės Ambasadorių Konferencija rugsėjo 5 d. nus-
 prendė atmesti tą Vokiečių prašymą, kadangi vokiečiai
 turi pakankamai priemonių bei jėgų bolševikams sergėti.

Anglų spaudos pranešimu, kaizerio šalininkai su-
 organizavę slaptą kariuomenę, kurios skaičius siekias
 pusės milijono. Ši karo organizacija turinti ryšių su
 Magdeburgo būriu ir su Vokiečių krašto apsauga.

Rusų armijos nuostoliai kovose dėl Varšuvos
 siekia, „Times“ pranešimu, apie 180 tūkstančių, iš
 kurių 107 tūkstančių, pateko belaisvėn, 50 tūkstančių
 užmuštų ir sužeistų ir 30 tūkstančių internuoti Vokietijoje.

Rusų kariuomenėje labai prasiplatinęs bėgimas iš
 kariuomenės. Dezertyrai vietomis sudaro didelius bū-

rius. Kalėjimai prikimšti tokių pabėgėlių; jiems graso didelės bausmės, jų namus ir šeimynas bolševikų valdžia smarkiai persekioja, net atimdama visą turtą.

Rusija dabar padalinta į 93 karo ruoštus, kuriuose visi vyrai nuo mokyklos amžio lig 50 metų mokunami karo mokslo. Taigi būsiančio karo reikalams rusai turėsia, Berlyno laikraščių pranešimu, arti 5 milijonų kariniai išminkintos atsargos. Bolševikai gali per 6 savaites sumobilizuoti dar 200 tūkstančių žmonių.

Žemė kareiviams.

Vyriausioji Komisija kariškiams žeme aprūpinti posėdy 1920 m. rugpiūčio 30 d. ir rugsėjo 1 d. nusprendė:

1) Paimti į Valstybės nuosavybę, einant įstatymu š. m. rugpiūčio 3 d. § 4, 8 „kariškiams žeme aprūpinti“.

a) Marijampolės apskrity: 1) iš mirusio Šliomo Tobolausko įpėdinių žemės nuosavybės iš Trakėnų dvaro 600 margių, pradėdant nuo Naujėnėlių kaimo sienos.

2) Eduardo Žulkausko Tadeušavos pal. apie 705 margių ir Juzepinos pal. apie 164 margių, viso apie 869 margių, daugiau ar mažiau, kiek bus rasta matuojant.

b) Šiaulių apskrity: 1) iš Leono Roppo Kalevų palivarką apie 126 deš., be 30 deš. apie plytynčia, ir Palašmenų palivarką apie 395 deš. be Vanaginės ir Lesvintijos, o viso 431 deš. daugiau ar mažiau, kiek bus rasta matuojant.

c) Kauno apskrity iš Benedikto-Jono Tiškevičiaus Kudrėnų pal. apie 174 deš. Sitkūnų pal. apie 234,5 deš. ir Liesnopolio pal. 261, 5 deš. o viso — 670 deš., daugiau ar mažiau, kiek bus rasta matuojant.

d) Tauragės apskrity: iš Eustachio Volmerio Kalniškių palivarką apie 180 deš. Ringių dvaro kol kas neimt, kadangi su juo surišta yra bendra ganykla ir emės sklypai proreiais su ūkininkų žeme.

Pavesti apskrities Komisijai apsvarstyti klausimą apie paėmimą ir Volmerio Bijotų pal. ir kitų žemių.

e) Klausimo išsprendimą apie paėmimą iš Mykolo Pliater Ziberko Ežerėnų apskrity Senojo Šventeno dvaro apie 838 deš. ir Šiškovo apie 629 deš. atidėti.

g) Žemės savininko Stanislovo Kognovickio prašymą pratešt teisę naudojimosi palmtom iš jo kariškių reikalui Kedainių apskrity žemėm, būtent: Stasynės palivarką apie 250 deš. ir Stebulių palivarką dalim apie 50 deš. ir kitais metais, atnest.

h) Paimto nusprendimu iš š. m. gegužės 4 dien. į Valstybės nuosavybę kariškių žemėm aprūpinimo reikalui iš Jono Eustachio Kosakauskio Ukmergės apskrity Deltuvės palivarką su mišku „Šlaitas“ paėmimą į valstybės žinią, mataviną ir sklypais skaldymą sulaukiant kol bus surinktos smulkesnės žinios apie Kosakauskio kitus palivarkus Antakolio rakt, dar nepaimtus minėtuoliu nusprendimu.

D. J. Blynas,

Komisijos Vedėjas—Sekretoris.

Vyriausioji Komisija kareiviams žeme aprūpinti savo posėdy 1920 m. rugsėjo 6 dieną nusprendė paimti į Valstybės nuosavybę einant §§4 ir 8 įstatymo š. m. rugpiūčio 3 d. kariškiams žeme aprūpinti žemės iš žemės nuosavybės šių savininkų:

1) Ežerėnų apskrities: a) iš Jurgio Žuajono Luodžių dvara, Salakų valsčiaus apie 240 deš., daugiau ar mažiau, kiek bus jame rasta matuojant.

b) iš Marijos Meistavičienės Smilginiškių ir Grižiniškių paliv. 157, 52 deš. Bogušiškių ir Zigmantiškių pal. 371, 35 deš., Gurų ir Žvirėlės pal. 376, 13 deš., Vidžių valsčiaus, o viso 905 deš., daugiau ar mažiau, kiek bus rasta matuojant, bet vienok ne daugiau 944, 32 deš.

2) Trakų apskrity: iš Andriaus Ašvijavo palivarkus:

Senoji Šetarnė 40 deš., Naujoji Šetarnė 240 deš. Naujoji Grodžianka 60 deš. ir Zapiuvka 180 deš. Onušiškės valsčiaus, o viso 520 deš., daugiau ar mažiau, kiek bus rasta matuojant.

3) Ukmergės apskrities: a) iš Anatolijos Plioterienės iš Zabavos palivarko, Gelvonių valsčiaus 260 deš. su sodyba ir trobesiais; b) iš Zdislavo Liubeneckio iš aplivarkų Naujadvario, Pakalniškių, Gustavo, Gelvonių valsčiaus, viso 300 deš.

4) Šiaulių apskrity: iš Marijos Reichardtienės iš Palbuvės dvaro Triškių valsčiaus 240 deš.

5) Pasvalio-Biržų apskrities: a) iš Alfredo Tiškevičiaus šiuos aplivarkus Unglinių 459 deš. paliekant savininkui apie 20 deš. prie tartoko ir statamosios verpiamosios ir karšiamosios mašinų, Alfredovkos — 229, 57 deš., Gavenų — 294, 59 deš., Obelaukių 231, 73 deš., Beržų valsčiaus, ir Jasinkiškių pal. 137, 30 deš., Vabalninkų valsčiaus, o viso 1352, 19 deš., daugiau, ar mažiau, kiek bus rasta matuojant; b) iš Gabrielio de Suazelio-Guffie Ilgabrado palivarką, Papilio valsčiaus, 60 deš., daugiau ar mažiau, kiek bus rasta matuojant. Jakimų pal. 60 deš. dabar neimti, kadangi jo žemė, esamomis žinomis, nuomininko dirbama ir visa įtrešiama.

D. J. Blynas,

Komisijos Vedėjas Sekretorius.

Kas klausia, tas neklysta.

1. Kas siunčiate mums klausimų, būtinai perskaitykite «Kariškių Žodžio» skyrelį «Kas klausia, tas neklysta» (nuo 34 n-rio), nes neskaite, galite be reikalo vėl kelti klausimus, kuriems jau atsakyta.

2. Klausėjai dažnai pasirašo slapyvardėmis arba sutrumpintomis pavardėmis. Ateity atsakysime tik tiems, kurie bus pasirašę pilnu vardu, pilna pavarde ir bus nurodę savo tarnybos vietą.

REDAKCIJA.

Kls.

Gerbiamoji Redakcija!

Esu 1896 metų ėmimo naujokas. Sumobilizavo mane liepos 20 d. Gimiau Vaitkūnų sodžiu, Pabaisko val. Ukmergės apskrityje, kur turiu ūkį iš 7 dešimtinų. Namie nėra nei vieno vyro. Motina sena, o sesuo ir teta nepagali visų darbų dirbt. Padaviau prašymą Mobilizacijos Viršininkui, bet atsakymo nėra. Prašau gerb. Redakcijos savo laikrašty padėti man atsakymą, ar galėsiu aš būt paleistas, ar ne ir kada?

Su pagarba Antanas Grigas.

Ats.

Neaišku, kokiam Mobilizacijos Viršininkui Tamsta padavėte prašymą. Krašto Apsaugos Ministerijos Mobilizacijos Skyrius mums praneša, kad Jūsų prašymo negavęs.

Del šeimynos sudėties, kaip čia nurodote, Jus galima iš kariuomenės paleisti. Paduokite prašymą savo apskrities Viršininkui (jis ir naujokų Ėmimo Komisijos Pirmininkas), pridėkite Valsčiaus Valdybos liūdyką apie šeimynos sudėtį, dalies liūdyką, kad tikrai tarnaujate ir prašykite paleisti.

Red.

Kls.

Raštininkai, gaunantieji L. K. Js. Nr. 238 § 4 maistpinigių po 8 auksinus dienai, ar gali pirkti iš pulko sandėlio kareivio dienos davinį Valdžios kaina ar ne?

Raštininkas J. Dulinskis.

Ats.

Gali pirkti, jei pulko vadas leidžia. Red.

(Žiūr. pusl. 371.)

Kiek iki šiol paimta kareiviams žemės?

Gavome tokį klausimą: *Gerbiamoji Redakcija! Ar galėtumėt Tamstos paaiškinti, delko valdžia ima žemę tikrai iš tokių dvarų, kur yra žemės nedaugiau kaip 200 — 300 dešimtinių, bet delko neima žemės iš tokių dvarų, kur yra 2000 dešimčių ir daugiau. Delko tokius dvarus laiko ir nedalija kareiviams ar vietiniams bežemiams? Ar negalėtumėt Tamstos man paaiškinti.*
Kazys Poškas.

Šiam klausimui atsakyti skelbiam oficialias statistikos žinias iš š. m. rugsėjo 7 d. Redakcija.

Žemių, Vyriausiosios Komisijos kariškiams žeme aprūpinti nusprendimais paimtų Valstybės nuosavybei kariškiams žeme aprūpinti,

S A R A Š A S.

Eilės Nr. Nr.	Žemės savininko vardas ir pavardė.	Bendras žemės nuosavybės plotas apskrity.	Paimtos žemės pavadinimas	Paimtos žemės plotas.		Kiek iš viso paimta iš kiekvieno savininko.
				deš.	sieks.	
Kedainių apskr.						
1.	Mikalojus Tottlebenas	3800 deš.	Gutenbergas Karunava	304 419	— —	723
2.	Aleksandro Bielowo (pėdiniai)	3396 "	Grišvalčiai Budai I Budai II Zaliesiai Daugirdai I Daugirdai II Gudai	170 58 100 158 196 139 169	— — — — — — —	990
3.	Stanislovas Kognovickis	1800 "	Stasynės pal. dalis Stobuliai	150 50	— —	300
4.	Antanas Chrapovickis	2338 "	Paliesiai miškas greta Kaukazo ir Automiro pal. Jozepinas Grabovas Kaukazas Automiras	186,24 50 414	— — —	650,24
5.	Petras Stolaipinas	787 "	Petrovka	102	—	102
6.	Petras Milleris	1327 "	Liogailiškis Zabieliško dv.	266 120	— —	386
7.	Aleksandras Milleris	1200 "	Staniūnių pal.	200	—	200
8.	Vladislovas Komaras	4452 "	Vladislavovas	120	—	120
8.	iš viso	19100		3471	—	3471
Panevėžio apskr.						
1.	Zigmantas Venclavavičius	682 "	Žveriai	80	—	80
2.	Aleksandras Meistavičius	1600 "	Taruškiai Trakiškis	320	—	320
3.	Mykolas Komaras	714 "	Pavašakiai	90	—	90
4.	Marijonas Janušauskas	580 "	Simoniškiai	87	—	87
5.	Bagdonas Komaras	914 "	Aukštadvaris	270	—	270
6.	Konstantinas Komaras	1800 "	Rukiškis	200	—	200

Eilės Nr. Nr.	Žemės savininkų vardas ir pavardė.	Bendras žemės nuosavybės plotas apskrity.	Paimtos žemės pavadinimas.	Paimtos žemės plotas		Kiek iš viso paimta iš kiekvieno savininko.
				deš.	sieks.	
7	Erichas Kaizerlingas	1011 "	Velžio ir Staniūnų dv.	300	—	300
8	Stanislavo Montvilo jė.		Polianka	21	—	21
8	iš viso	7301 deš.		1368	—	1368
Ukmergės apsk.						
1	Konstantinas Radvila	8000 deš.	Karolinava Przyspošas Zamuškas	98,39 150,92 253,84	—	503,15
2	Dominikas Daugiala	4596 "	Šiliūnai Mačančiai Semeliškiai Papuoliai	600	—	600
3	Jono Tiškevičiaus jėdiniai	2300 "	Pučeliškis Deltuvėlė Michaluvka Marciniškiai Pakalniai	130 160 90 90 50	—	520
4	Benediktas-Jonas Tiškevičius	2100 "	Deltuva Gojalis Stanislavovas Ratkovsčizna	305 40 230 220	—	795
5	Marijonas Broel—Pliateris	2500 "	Kovaliukai Bataniškiai Vepriai	65 140 100	—	305
6	Poklevskis-Koziela Ottonas	1050 "	Šemetiškis	84	—	84
7	Jonas Kasakauskis	2734 "	Miegučiai Mašniai su Šaibokų ir Šaibokėlių Deltuvėlė	181 216 266	—	663
8	Mykolas-Stanislovas Korvin-Kasakauskas	1100 "	Skačiūnai	200	—	200
8	iš viso	24.380 deš.		3670,15	—	3670,15
Raseinių apskr.						
1	Jadvyga Zablelienė	1400 "	Žalokiai	200	—	200
2	Juozo De-Taria-E-Kastro	—	Kaprizikas Skardinė Klopotinė	320 104 105	—	529
3	Gabrielė Oružauskienė	1890 "	Elvirava	209	2144	209 d. 214
4	Eugenijus Romeris		Kubiliai Pavengriai II Palapiškiai I Palapiškių II Pagrižava	250 56,80 172,46 94,04 12	81	588,11 c
4	iš viso	3290 deš.		1523	2225	1523 deš 2225 k. sk.
Šlaunų apskr.						
1	Nariškinas	27000 "	Vileikiai Augučiai	240 230	—	470

Eilės Nr. Nr.	Žemės savininko vardas ir pavardė	Bendras žemės nuosavybės plotas apskrity	Paimtos žemės pavadinimas	Paimtos žemės plotas		Kiek iš viso paimta iš kiekvieno savininko
				deš.	sieks.	
2	Jurgis Nariškinas	32866 deš.	Maniūšiai Verbūnai Piktuiziai Medsėdžiai Minaičiai	325 319 167,5 204 178,5	— — — — —	1194
3	Vladas Komaras	7895 „	Butniūnai Junkūnai Kepalai Kalviai	246 360 340 200	— — — —	1146
4	Felicijonas Karptis	9754 „	Gavenoniai Pagirninkai	280 86	— 393	366,393 s.
5	Mikalojus Tornovas	„	Megučioniai	150	—	150
6	Sergijus Palenas	1490 „	Juknai Girkančiai Gaižaičiai	45 115 190	— — —	350
7	Konstantinas Komaras	937 ir kita- me apskr. 1800	Zidmiškis Gudžiūnai Račkaičiai	120 100 120	— — —	340
8	Kristijonas Neirandas	1254 „	Liaudiškiai	239	—	239
9	Jurgis Nariškinas	32866 „	Žeiniai Žadeikėliai Žadeikiai Petraičiai Petraitėliai	243 60 161 330 170	849 — — — —	964 d. 849 s.
10	Dimitrijus Zubovas	4570,45 „	Švendriai Viganiai	310,51 138,08	— —	448,59
11	Leonas Roppas	6368,09 „	Kalevai Palašmenai	126 305	— —	431
11	Iš viso		92.134,58	6098	1242	6098,59 1242 kv.s
Šakių apskr.						
1	Medardas Komaras	10630 deš.	Plieniskiai Klišiai Dabkūniškiai Pranciškava Kriaučiūniškiai Repnava Dambrava Trakas Urniškė Emoslava Šakiai Valiuliai Širvukai	353 240 471 133 200 88 450 350 75 200 300 300	— — — — — — — — — — — —	3210 deš.
2	Potockio įpėdinių	6035 „	Liudvinavas	175	—	175 ^{ha}
2	Iš viso		16.665	3210 d. ir 175 ^{ha}	—	3210 deš. ir 175 ^{ha}
Kretingos apskr.						
1	Bagdono Oginskio įpėdiniai	2500 deš.	Salantėliai Marijanavas	178 461	1397 —	639,1397 s.
2	Zotija Velepolskienė	6000 „	Gražyčiai	477	—	477
2	Iš viso		8500	1116	1397	1116 deš. 1397 kv.s.
(B. d.)						

Kls.

Man vienas Amerikos lietuvis pasakojo, kad jie siunčia Lietuvos kareiviams įvairių dovanų, kaip tai: baltinių, batų, kojinių, pirštinių, tabako ir tt. pridėdami laiškus, kad gavusieji atrašytų, bet jie esą patyrę, kad niekas iš kareivių dovanų negauna.

Ar tiesa, kad amerikiečiai lietuviai siunčia mums kareiviams dovanų, o jei siunčia ar siuntė, tai kas tų dovanų gavo: ar valstybė ar kariuomenės dalys?

K. Baikštys.

Ats.

Intendantūra tokių dovanų kol kas dar nėra gavusi. Bet gen. leit. Liatuko vardu į Mažeikių muitinę yra atėjęs iš Amerikos siuntinys su pirštinėmis ir dar kuom tai, tik jis Intendantūros dar nepasiekė. Kitų apie siuntinius žinių neturime.

Red.

Kls.

Prašau paaiškinti, ar gali gauti mano šeimyna pašalpos, jei aš vienturtis tarnauju jau antri metai kariuomenėje, ir mano tėvas turi 56 metus.

Kur reikia kreiptis dėl pašalpos?

7—9—20.

Su pagarba G. K.

Ats.

Dalies vadas, kur Tamsta tarnauji, privalėtų itraukti Tamstą į sąrašus, turinčių teisės gauti šeimynai pašalpos. Toks sąrašas siunčiamas tam komendantui, kurio žinioje gyvena šeimyna. Gavęs sąrašus, komendantas išmoka pašalpą. Pašalpą galima gauti ne vien tik pas komendantą, bet ir valsčių Valdybose. Galima savo valsčiaus paprašyti, kad pašalpas šeimynai siųstų tiesiog į gyvenamąją vietą. Valsčiaus Valdybai tarpininkaujant, pinigai tur būt atsiųsti.

Red.

Žinios.

Lietuvoje.

Nedirbamos metų dienos. Ministerių Kabineto priimtos 1920 — IX — 8 d. šios nedirbamos dienos Valstybės įstaigose.

1. Valstybinės šventės:

I) vasario 16 d. — Nepriklausomos Lietuvos Valstybės paskelbimo diena.

II) Gegužės 1 d. — Darbo žmonių ir tautų solidarumo šventė.

2. Bažnytinės šventės.

I) Pirma Kalėdų diena.

II) Nauji Metai, sausio 1 d.

III) Trys Karaliai, sausio 6 d.

IV) Šeštinės arba Kristaus į Dangų žengimas.

V) Dievo Kūno.

IV) Nekaltas Šv. P. Marijos Prasidėjimas, gruodžio 8 d.

VII) Šv. P. Marijos į Dangų Ėmimas, rugp. 15 d.

VIII) Šv. Juozapo, kovo 19 d.

IX) Šv. Apaštalo Petro ir Povilo, liepos 29 d.

X) Visų Šventų, lapkričio 1 d.

XI) Šv. Kazimiero, kovo 4 d.

3. Valstybinių tarnautojų nedirbamos d.

I) prieš Velykas penktadienis ir šeštadienis

II) antra Velykų diena

III) prieš Kalėdas Kūčių diena

IV) antra Kalėdų diena.

Kaunas. Šimkaus choras. Sudarytas choras iš kelių šimtų žmonių. Chorą veda Stasys Šimkus. Jis žada suorganizuoti panašų chorą ir Vilniuje.

Japonų atstovas Lietuvoje. — Kaunan atvyko p. Y. Nishimoto, žinomos Japonų firmos Hatai ir Co Jakahamoje atstovas.

Žydai bėga iš Lenkų šalies. Labai daug žydu, Lenkų pavaldinių, bėga į Lietuvą nuo pagromų ir mobilizacijos.

Del lenkų puolimo. Paskutiniai lenkų puolimai lietuvių kariuomenės užsienio diplomatų tarpe sukėlė didelio sujudimo. Lenkų atstovam energingai pareikšta sustabdyti savo karo žygius. Lenkai gi meluoja, būk lietuviai juos puolą susidėję su bolševikais.

Centralinis Statistikos Biuras. Ministerių Kabinetas IX—8 d. patvirtino prie Finansų M-jos Centralinį statistikos Biurą. Prie šio Biuro bus sudaryta Nuolatinė Statistikos Komisija, į kurią įeis Centr. Stat. Biuro ir atskirų Ministerijų atstovai. Šio Biuro tikslas — rinkti tikrų žinių iš mūsų ekonominio gyvenimo.

Vilnius. Vilniuj pastebima prekybos nubudimas. Atsiranda vis daugiau prekių bei produktų. Kainos puola. Imamasi priemonių prašalinti grėsiamam kūro kriziui ir butų kainų kėlimui.

— Įvažiuoti ir išvažiuoti galima laisvai visiems, turintiems Lietuvos arba Ob. Osto pasus. Turį kitus dokumentus, privalo rūpintis tam tikrų leidimų kuriuos duoda komendantūra.

— Dažnai atvyksta valdžios, visuomenės ir įvairių misijų atstovai paruošti savo įstaigoms būti.

— Baigiantis dr. Dokalskio Komisijos darbams paaiškėjo, jog rasta apie 30 lavonų nužudytųjų bolševikų aukų.

— Griebtasi griežčiausių priemonių pagerinti sanitarinei miesto padėčiai, sustabdyti pradėjusiom plėstis dar bolševikams Vilniuj esant įvairiom ligom.

— Kompozitorius M. Petrauskas rengia operą ir operetę. Pirmoj eilėj statys: „Lietuvos milionerį“, „Konsilius sakultatis“, „Užburta kunigaikštį“, „Birutę“, „Girių Karalių“.

Rusai ratifikavo taikos sutartį. Čičerinas praneša per mūsų atstovą Rygoje Užsienio Reikalų M-jai, kad Rusai rugsėjo 9 d. ratifikavo taikos sutartį su Lietuva.

— Liepojaus radio pranešimu, Tarybų Vyriausybė ratifikavusi taikos sutartį ir su Latviais.

Lietuvių Latvių notos.

Rugsėjo 7 d. 6^{1/2} val. vakarą mūsų atstovai Rygoje gavo iš Latvių užsienių Reikalų Ministerio Meravičiaus tokią notą su ultimatumo turiniu.

„Latvijos Užsienių Reikalų Ministerija gavo žinią, kad Lietuvos įstaigos pastaromis dienomis pradėjo varyti masėmis latvių piliečius, versdamos juos apleisti Lietuvą per 24 valandas ir palikti jų turtus. Daug išvarytų jau atvyko Rygon. Ta priemonė, apie kurią mums nebuvo pranešta, mums yra nesuprantama juo labiau kad Latvijos Valdžia niekumet nėra vertusi apleisti Latviją darbininkam arba kitiem lietuviams, kurie turi Latvijoje viešai naudingo darbo. Tik tie lietuviai buvo išvaromi, kurie buvo pavojingi ir kenksmingi mūsų šaliai. Mes siūlome be atidėliojimo sudaryti konvenciją tarp dviejų valstybių reguliuoti piliečių teisėms ir prašome sustabdyti latvių piliečių varymą, taip pat leisti tuojau grįžti jau išvarytiems. Jeigu Lietuvos Vyriausybė nenorėtų patenkinti to reikalavimo, Latvijos Vyriausybė bus priversta išvaryti visus Lietuvos piliečius per 24 valandas. Atsakymas laukiamas per 48 valandas“.

Tą pačią dieną Užsienių Reikalų Ministeris Purickis išsiuntė per Lietuvos atstovą Rygoje atsakymą tokio turinio:

„Atsakydama į Tamstos notą 14205 Nr., pasiųstą is Rygos rugsėjo 7 d. ir gautą Kaune 9 d., Lietuvos Vyriausybė turi garbės pažymėti, kad kaip visumet, taip ir dabar, ji sutinka sudaryti atatinamą konvenciją, kuri reguliuotų vienos ir antros valstybės piliečių teises ir tam tikslui tuojau įgalioja savo atstovą d-
ra

ZAUNIŲ bendrai su Lat. Vyr. atstovais eiti ruošti tą konvenciją Netiesa, kad visi Latvių piliečiai ekspulsuojami. Įsakymas VIII. 30 d. liečia tik tuos latvius, kurie apsigyveno Lietuvoj po 1915 metų. Iš antros pusės Lietuvos Vyriausybė turi daugybę faktų, kad iš Latvijos yra ir dabar ekspulsuojami Lietuvos piliečiai, kurie senai gyvena ir turi nuolatinį darbą Latvijoje. Ligi rugsėjo 1 d. Lietuvos Vyriausybė nė vieno latvio nėra ekspulsavusi, tuo tarpu kai iš Latvijos varomi Lietuvos piliečiai be kokio pateisinimo pamato jau visi metai. Ligi šiol Lietuvos Vyriausybė taip pat nėra gavusi pranešimų, kurie Lietuvos piliečiai yra ekspulsuoti už jų pavojingumą ir žalingumą Latvijos valstybei. Neatsižvelgdama į tai, Lietuvos Vyriausybė sutinka tuojuo sustabdyti Latvių piliečių varymą, bet tik jeigu Latvių Vyriausybė padarys tą pat visų Lietuvos piliečių atžvilgiu ligi bus sudaryta konvencija. Šiaip statydama klausimą Lietuvos Vyriausybė šiuo praneša, jog ji sustabdo nuo šios dienos ekspulsavimą ir laukia tokio pat pareiškimo iš Latvių Valdžios“.

Lietuvių Lenkų notos.

Užsienio Reik. Ministeris Purickis gavo nuo Lenkų Užs. Reikalų Ministerio Sapiechos notą tokio turinio:

„Varšuva, rugsėjo 9 d. Atsakydamas į jūsų notą, įteiktą per Lietuvos pasiuntinybę Berlyne, turiu garbės pranešti Jūsų Exelencijai štai ką: nuolatinis bolševikų kariuomenės žengimas per Lietuvos teritoriją, Lietuvos kariuomenės užėmimas tautinės lenkų teritorijos, laisvas susisiekimas su rytų Prūsais duota galimybės koncentruotis raudonosios kariuomenės didesnei daliai jų pabėgėlių, kurių tik maža dalis buvo nuginkluota ir internuota, pagaliau, pastaruoju metu konstatuotas tiesioginis bendravimas Lietuvos kariuomenės su bolševikų kariuomene, laužo neutralitetą. Tuo būdu Lenkų vyriausybė, atsidūrus į nepatogią savo priešo naudai poziciją, yra priversta su juo kariauti, neatsižvelgdama į žemes, kuriose jis randasi.

Atsižūrėdama į Jūsų pasiūlymą pradėti derybas Lenkų Vyriausybė noriai priima tą siūlymą tokiomis, sąlygomis: šitos derybos neturės tikslo nustatyti naujos fronto demarkacijos linijos tarp Lenkų ir Lietuvių buvusios Suvalkų gubernės teritorijoje, kadangi šita linija jau Aukščiausios Tarybos 1919 m. gruodžio 8 d. nustatyta ir šitas aktas sudaro vienintelę iki šiol esančią tarp Lenkų ir Lietuvos begalinę bazę.

2. Lietuvos Vyriausybė laikys neutralitetą kare su Lenkais ir Lenkų Vyriausybė laikys neutraliteto laužymu, jei raudonoji kariuomenė naudotųsi Lietuvos teritorija savo kariuomenės perėjimui ir kaipo militarinė bazė. Kaip derybų vieta mum labiau būtų geistina Kalvarija, būdama arčiau mūsų linijų. Lenkų Vyriausybė dar atkartoja savo protestą prieš jos teritorijos trampyną, juo labiau apgailėtina, kad ji trukdo Lenkų vyriausybės pastangas nustatyti lietuvių lenkų santykius lojalinio draugingumo pagrindais tarp tų dviejų valstybių.

Laukdamas Tamstos atsakymo, aš Jus prašau, pone Ministeri, maloniai priimt mano labai aukštos pagarbos pareiškimą“.

Užs. Reik. Ministeris Purickis į tą notą pasiuntė tokį atsakymą:

„Atsakydamas į Jūsų notą rugsėjo 9 d., turiu garbės pranešti Jūsų Exelencijai štai ką: Lietuvos Vyriausybė tikrina, kad Jūsų tvirtinimai dėl Lietuvos neutraliteto laužymo Lenkų nenaudai, neturi jokio pagrindo. Kadangi Lenkų vyriausybė tuo reikalu kreipiasi į Tautų Sąjungą, Lietuvos vyriausybė yra pasirengusi įvardintos Sąjungos tribunalui pareikšti savo lojalingumą neutraliteto teisėm. Lietuvos kariuomenė negalėjo

sutrempti lenkų tautinės teritorijos dėl tos paprastos priežasties, kad toji Lietuvos Lenkų sieną nebuvo nustatyta jokia tiesiogine sutartimi tarp Lietuvos ir Lenkų. Aukščiausios Tarybos nutarimas 1919 m. gruodžio 8 d. iš santarvės pusės nebuvo praneštas Lietuvos vyriausybei.

Tačiau norėdama išvengt kraujo praliejimo ir būdama giliai įsitikinusi, kad dviejų valstybių santykiai turi būti nustatyti teisingumo ir teisėtumo dėsniais, bet ne ginklu, Lietuvos Vyriausybė priima Jūsų notoj pasiūlytus derybų pagrindus ir siunčia savo atstovus į Kalvariją, kurie bus tenai rugsėjo 14 d. 12 val. Vyriausioji Lietuvos vadovybė duos įsakymą sustabdyti karo veikimą rugsėjo 13 d. 12 v. d.

Prašau Jūsų Exelencijai priimt mano pagarbos pareiškimą.“

Oficialinė dalis.

Armijos teismas, teisiamajam posėdžiui skiria nagrinėti, sekančias bylas:

1920 metų rugsėjo mėnesio 17 dieną: piliečių: Adomo Juknelio-Juknelevičiaus, kaltinamo 1 p. 51, 1 p. 2 d. ir 2 p. 3. d. 108 ir 1 p. 129 Baudž. Stat. str. str. 1 p. 14 d. Y. V. A. J., Petro Stanionio, Jono Chomico, kaltinamų 1 p. 51, 1 p. 2 d. ir 3 p. 3 p. 108 Baudž. Stat. str. str. ir 1 p. 14 § Y. V. J., Jono Rekščio, Stasio Šlanfochto, Aleksandro Stakvilevičiaus ir Stasio Sviderskio, kaltinamų 118 Baudž. Stat. str., byla (250).

1920 m. rugs. m. 20 d.: Vyr. Leitenanto Jono Pilgorskio-Maculevičiaus, kaltinamo 2 d. 272 ir 445 Baudž. Stat. str. str., byla (199) ir piliečio Vlodo Kochanovskio, kaltinamo 5 p. 589 Baudž. Stat. str. ir 6 p. 14 § Y. V. A. Jst., byla (192).

1920 m. rugs. m. 22 d.: piliečių: Petro Vrubliausko (Jono Daukanto), Petro Skakausko (Madjaro), kaltinamu 1 p. ir 6 p. 3 d. 108 Baud. Stat. str., byla (304) ir piliečio Antano Strimo, kaltinamo 49. 589 ir 12 p. 455 Baudž. Stat. str. str., byla (212).

1920 m. rugs. m. 24 d.: piliečio Juozo Valavičiaus, kaltinamo 51, 4 ir 5 p. p. 589 3 p. 520 Baudž. Stat. str. str. ir 6 p. 14 § Y. V. A. J., byla (102).

Vyr. Leitenantas Budrevičius

Armijos Teismo Sekretoris

Pranešimas evangelikams

Evangelikams pamaldos su komunija bus sekma-dieni Rugsėjo 19 d. 12 val. liut. bažnyčioj prie Aleksoto tilto.

K a p e l i o n a s.

Redakcijos atsakymai.

Karo Valdin. Laucevičiui. Jūsų rašinį „Dėl mandagumo“ pasilikame Redakcijoj, kaip medžiagą karinės kalbos santykių evoliucijai. Spausdinti jį šiandien negalim: faktas įvyko ir mūsų tarnybos dėsniai neleidžia jo kelti aikštėn, taip ir kitaip nušviečiant.

Pranui Žygui. Kaikurios Tamstos eilėraščių (juos vadinate elegijomis, sonatomis) mintys gražios, bet rašymo būdas visai silpnas: ir pataisyti negalim. Be to Tamsta visai nebranginate savo darbo: rašote, kaip višta ant skiedryno. Kiek suprantame, Jūs galite aiškiau ir švariau rašyti — nereikėtų taip savęs negerbti.

Krivų Krivaičiui. Mes Tamstai viena tik galime patarti: nerašykite nei eilėraščių, nei apysakėlių — dar anksti. Mokinkitės ir lavinkitės. O kada pajusite, kad protas jau randa pasaulį naujų minčių, kurių kitai neranda arba nesupranta, imkitės rašyti.